അലക്സാണ്ടർ സ്കന്ദനായത്

കുറ്റിപ്പുഴ കൃഷ്ണപിള്ള

അലക്സാണ്ടർ സ്കന്ദനായത്ത്

കുറ്റിപ്പുഴ കൃഷ്ണപിള്ള
(മലയാളം: ലേഖനം)

The electronic versions have been created by making use of the production infrastructure of River Valley Technologies.

The electronic versions were generated from sources marked up in LaTeX in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using XeTeX from TeXLive 2020 and the cloud framework, Ithal (ഇതൾ). The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by Rachana Institute of Typography. The font used for Latin script was Linux Libertine developed by Philipp H. Poll.

The electronic versions are released under the provisions of Creative Commons Attribution Non-commercial ShareAlike license for free download and usage.

The Tellskapelle on Lake Lucerne, a painting by Anton Pick (b. 1840). The image is taken from Wikimedia Commons and is gratefully acknowledged.

Sayahna Foundation
JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014
URL: www.sayahna.org

അലക്സാണ്ടർ സ്കന്ദനായത്

മനുഷ്യരുടെയെന്നപോലെ അവർ സൃഷ്ടിച്ചുവിട്ട ദേവന്മാരുടെയും ചരിത്രം ബഹുവിചിത്രമാകുന്നു. ഹിന്ദുക്കൾ ഇപ്പോൾ ആരാധിച്ചുവരുന്ന ദേവന്മാരുടെ പൂർവചരിത്രം പരിശോധിച്ചാൽ പലപല രൂപപരിണാമങ്ങളും കണ്ടെത്താവുന്നതാണ്. ഇവരിൽ പലരും ആദ്യകാലത്ത് ഒരുതരം അസംസ്കൃതരൂപികളായിരുന്നു. കാലാന്തരത്തിൽ മനുഷ്യമനസ്സിന്റെ സങ്കൽപ്പജാലത്താൽ ഇക്കൂട്ടർ ചിത്രശലഭങ്ങളെപ്പോലെ സുന്ദരമൂർത്തികളായി പരിണമിച്ചു. ആരംഭത്തിൽ കേവലം മനുഷ്യരായിരുന്ന് അവസാനം ദേവത്വം പ്രാപിച്ചവരും ഇക്കൂട്ടത്തിലുണ്ട്. ഇന്ന് ദക്ഷിണേന്ത്യയിൽ അനേകലക്ഷം ഭക്തരുടെ ആരാധനാമൂർത്തിയായിത്തീർന്നിരിക്കുന്ന സുബ്രഹ്മണ്യൻ മേൽക്കാണിച്ചതരത്തിലുള്ള ഒരു വിചിത്രപരിണാമിയാണെന്നറിയുന്നത് രസാവഹമല്ലേ? പഴനി, തൃച്ചന്തൂർ തുടങ്ങിയ അനേകം മഹാക്ഷേത്രങ്ങളിൽ കൊല്ലന്തോറും ലക്ഷക്കണക്കിന് സുബ്രഹ്മണ്യഭക്തന്മാർ ആരാധനക്കായി പോകാറുണ്ടല്ലോ. കേരളത്തിൽത്തന്നെ കാവടിതുള്ളലും അഭിഷേകവും എത്രയെത്ര ക്ഷേത്രങ്ങളിലാണ് മുടക്കംകൂടാതെ നടക്കാറുള്ളത്! ഇത്ര വളരെ മാഹാത്മ്യം സമ്പാദിച്ച ഈ സുബ്രഹ്മണ്യൻ ആദ്യകാലത്ത് ഒരു സായ്പായിരുന്നു എന്ന് പറഞ്ഞാൽ ഭക്തന്മാർ കോപിച്ചേക്കാം. ഭക്തിപൂർവം നടത്തുന്ന ഈ അഭിഷേകാഘോഷങ്ങളും കാവടിതുള്ളലുമെല്ലാം ഒരു വെള്ളക്കാരന്റെ തിരുമുമ്പിലാണെന്ന് വരുന്നത് അവർ എങ്ങനെ സഹിക്കും? എന്നാൽ, വാസ്തവം അതാണെന്ന് ഒരു ചരിത്ര പണ്ഡിതൻ തെളിവുസഹിതം സമർത്ഥിച്ചിരിക്കുന്നു.

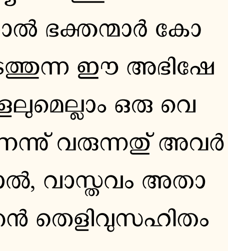

എൻ. ഗോപാലപിള്ള

1937-ൽ തിരുവനന്തപുരത്തുവെച്ച് നടന്ന അഖിലേന്ത്യാ പൗരസ്ത്യ കോൺഫ്രൻസിൽ പ്രസ്തുതവിഷയത്തെ സംബന്ധിച്ച് അവിടത്തെ സംസ്കൃതകോളേജ് പ്രിൻസിപ്പാൾ ശ്രീമാൻ എൻ. ഗോപാലപിള്ള എം. എ. വിപുലവും വിജ്ഞാനപ്രദവും ആയ ഒരു പ്രബന്ധം വായിക്കുകയുണ്ടായി. ചരിത്രപണ്ഡിതരുടെ ശ്രദ്ധയ്ക്ക് പ്രത്യേകം വിഷയീഭവിക്കേണ്ട വിലയേറിയ ഒരു വിശിഷ്ടപ്രബന്ധമാണത്. രണ്ടായിരത്തിൽപ്പരം കൊല്ലങ്ങൾക്കു മുമ്പ് ഗ്രീസിൽനിന്നും ജൈത്രയാത്ര ചെയ്ത് ഇന്ത്യയെ ആക്രമിച്ച അലക്സാണ്ടർ ആണ് നമ്മുടെ സ്കന്ദൻ (സുബ്രഹ്മണ്യൻ) ആയി പരിണമിച്ചതെന്നുള്ള ഒരു സിദ്ധാന്തം യുക്തിയുക്തങ്ങളായ വാദകോടികൾകൊണ്ട് പരിവേഷ്ടിതമാക്കി അദ്ദേഹം അതിൽ അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ചരിത്രമാർഗത്തിൽ ചരിക്കുന്ന ഗവേഷണബുദ്ധി, മതം, സമുദായം, രാഷ്ട്രം മുതലായവയെ സംബന്ധിച്ച് ഒരു സാധാരണ മനുഷ്യന്റെ മനസ്സിനെ ബാധിക്കാറുള്ള വികാരാവേശത്താൽ കലുഷിതമാകാതിരിക്കുക എന്നത് പണ്ഡിതന്മാരുടെ ഇടയിൽപ്പോലും സുലഭമായിക്കാണാത്ത ഒരു ഗുണവിശേഷമാകുന്നു. ഈയൊരു പ്രത്യേകഗുണം പ്രസ്തുത പ്രബന്ധത്തിൽ സമൃദ്ധിയായി വിളയാടുന്നുണ്ട്. മതക്കറുപ്പുകൊണ്ട് മയങ്ങിപ്പോകാതെ നിഷ്പക്ഷവും നിർബാധവും ആയ ചരിത്രദൃഷ്ടിയോടുകൂടിയാണ് പ്രബന്ധകാരൻ ഇതിൽ ആദ്യന്തം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്. സ്വമതസ്ഥാപനസംരംഭം അദ്ദേഹത്തെ ലേശവും ബാധിച്ചിട്ടില്ല. തെളിവുകളുടെ ബലാബലവിചാരത്തിൽ ശരിയായ യുക്തിമാർഗത്തെ അവലംബിച്ചുകൊണ്ടാണ് അദ്ദേഹം ഈ നിഗമനത്തിൽ എത്തിച്ചേർന്നത്. മി. പിള്ള കൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള തെളിവുകളുടെ ഒരു രത്നച്ചുരുക്കം മാത്രമേ ഈ ലേഖനത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നുള്ളൂ.

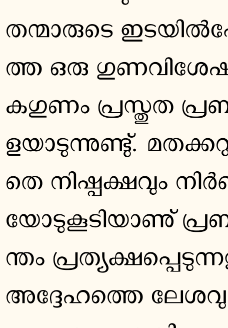

ഹിറ്റ്ലർ

രാജാക്കന്മാർ, രണവീരന്മാർ, പ്രവാചകർ മുതലായവർക്ക് ദേവയോനിത്വം കല്പിച്ച് അവരെ ദൈവപുത്രന്മാരാക്കി ആരാധിക്കുന്ന പതിവ് അതിപ്രാചീനകാലംമുതൽക്ക് എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലും നടന്നുവരുന്ന ഒരു സമ്പ്രദായമാകുന്നു. ഇക്കാലത്തുപോലും ഇത്തരം വീരാരാധനയുടെ അവശിഷ്ടം നാം കാണുന്നുണ്ട്. ജപ്പാനിലെ ചക്രവർത്തി, ടിബറ്റിലെ ലാമ, ജർമനിയിലെ ഹിറ്റ്ലർ, ഇന്ത്യയിലെ ഗാന്ധി ഇവർ ദേവാനുഭാവധരന്മാരായി ആരാധിക്കപ്പെടുന്നത് നോക്കുക! ഇതിനെക്കാൾ ദൃഢമായ ഭക്തിയോടും വിശ്വാസത്തോടുംകൂടി അക്കാലത്ത് അലക്സാണ്ടർ ദൈവപുത്രനായി വാഴ്ത്തപ്പെട്ടിരുന്നു. അമാനുഷികമായ യുദ്ധവൈദഗ്ധ്യം പ്രകടിപ്പിച്ച ശൂരാത്മാവായിരുന്നല്ലോ അദ്ദേഹം. പിതാവായ ഫിലിപ്പ് പോലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദേവയോനിത്വത്തിൽ വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. മാതാവായ ഒബിയസ്സിന് അതിൽ സംശയംപോലും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. പുത്രന്റെ ജനനവേളയിൽ ഈ അത്ഭുതവാർത്ത ഒരു കോമരം (Oracle) തുള്ളി വിളംബരപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. ഈ വിളംബരപ്രകാരം അലക്സാണ്ടർ ഛാഗമുഖനായ (Ram headed) ഒരു ദൈവത്തിന്റെ പുത്രനായി അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടു. വിജിഗീഷുവായി രാജ്യങ്ങൾ ആക്രമിച്ച് ജയഭേരി മുഴക്കിയതോടുകൂടി അലക്സാണ്ടരുടെ കീർത്തിയും അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റിയുള്ള അത്ഭുതകഥകളും നാനാദേശങ്ങളിലും പ്രചരിച്ചു. ക്രമേണ അദ്ദേഹം ഒരു ഇതിഹാസ ദൈവമായിത്തന്നെ തീർന്നു. ഈജിപ്ത്, പേർഷ്യ, അറേബിയ തുടങ്ങിയ ഇതര രാജ്യങ്ങളിലെല്ലാം 'അലക്സാണ്ടർ പുരാണങ്ങൾ' ഉണ്ടായി. ഇവയിലെല്ലാം 'ഇസ്കന്ദർ' (Iskandar) എന്ന പേരിലാണ് അദ്ദേഹം ആരാധിക്കപ്പെടുന്നത്. ഈ യുദ്ധവീരനെപ്പറ്റിയുള്ള കഥകളും ഐതിഹ്യങ്ങളും അറബി, പേർഷ്യൻ, സിറിയക്ക് തുടങ്ങിയ 25 ഭാഷകളിൽ പ്രചരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അലക്സാണ്ടർക്ക് ഇന്ത്യയുമായുള്ള ബന്ധം ചരിത്രപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. ഈ സ്ഥിതിക്ക് ഇന്ത്യയിലെ ഒരു സാഹിത്യത്തിലും അലക്സാണ്ടറെപ്പറ്റിയുള്ള പുരാണം കാണുന്നില്ല എന്ന് വരുന്നത് അസംഭാവ്യമാകുന്നു. ഇതരരാജ്യങ്ങളിൽ കാണുന്നതിന് സമാനമായി അലക്സാണ്ടരെപ്പറ്റി ഇന്ത്യക്കാർക്ക് ലഭിച്ചിട്ടുള്ള പുരാവൃത്താന്തമാണ് സ്കാന്ദപുരാണം. സ്കാന്ദപുരാണത്തിലെ സ്കന്ദൻ സാക്ഷാൽ അലക്സാണ്ടറാണെന്നുള്ളതിന് അത്ഭുതാവഹമായ അനേകം തെളിവുകൾ കാണുന്നു. സ്കാന്ദപുരാണകഥയ്ക്കും അലക്സാണ്ടരെ സംബന്ധിച്ച ചരിത്രകഥകൾക്കും തമ്മിൽ പലപല സാദൃശ്യങ്ങൾ ഉണ്ട്. ഒന്നാമതായി നാമധേയംതന്നെ എടുക്കാം. അറബി, പേർഷ്യൻ മുതലായ പൗരസ്ത്യഭാഷകളിൽ അലക്സാണ്ടർ ഇസ്കന്ദർ ആയി പരിണമിച്ചു എന്ന് മുമ്പ് സൂചിപ്പിച്ചല്ലോ. ഇസ്കന്ദർ ഭാരതഭാഷയിലേക്ക് പകർന്നപ്പോൾ വർണവിപരിണാമ നിയമപ്രകാരം 'ഇസ്കന്ദ' എന്നും പിന്നീട് ഇകാരം ലോപിച്ച് സ്കന്ദ എന്നും ആയിത്തീർന്നു. യവനനാമങ്ങളുടെ ഇത്തരം സംസ്കൃതീകരണത്തിന് വേറെ അനേകം ഉദാഹരണങ്ങളുണ്ട്. മിനാൻഡർ (Menander) മിളിന്ദ എന്നാകുന്നത് നോക്കുക.

അലക്സാണ്ടർ ബക്ത്രിയ (Bactria) രാജാവിന്റെ പുത്രി റാക്സാന(Raxana)യെയാണ് വിവാഹം ചെയ്തത്. സ്കന്ദർ മൃത്യുവിന്റെ പുത്രിയായ സേനയെ, അഥവാ ദേവസേനയെ വിവാഹംചെയ്തതായി പുരാണത്തിൽ കാണുന്നു. റാക്സാനയുടെ ഉത്തരപദം സംസ്കൃതീകരിച്ചതാണ് സേന. 'ലോപഃപൂർവപദസ്യ' എന്ന പാണിനിമതപ്രകാരം പൂർവ്വപദം ലോപിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യാം. സമസ്തപദത്തിന്റെ അർത്ഥം വിട്ടുകളയാതിരിപ്പാൻ ദേവസേന എന്നൊരു രൂപവും സ്വീകരിച്ചിരിക്കാം. റസ് (Raz) എന്നതിന് ദീവ്—പ്രകാശിക്കുക—എന്നർത്ഥമുണ്ട്. 'ബക്ത്രിയ' രാജാവ് 'മൃത്യു' ആകാനും പ്രയാസമില്ല.

സുബ്രഹ്മണ്യന് സ്കന്ദൻ, ശക്തിധരൻ, കാർത്തികേയൻ, കുമാരൻ, ക്രൗഞ്ചദാരണൻ, ഷാണ്മാതുരൻ, ഷഡാനനൻ, സേനാനി ഇങ്ങനെ അനേകം പേരുകളുണ്ട്. ഈ പേരുകളിൽ പലതിനും സാദൃശ്യം കാണുന്നു. അക്കാലത്ത് യവനസേനയുടെ പ്രധാനമായ ആയുധം ശക്തി (വേൽ—Lance) ആയിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് സ്കന്ദനെപ്പോലെ 'സേനാനി'യായിരുന്ന അലക്സാണ്ടരും ശക്തിധരൻ—വേലായുധൻ ആണ്. അലക്സാണ്ടർ പ്രിൻസ് (Prince) എന്ന പേരിലാണ് പ്രസിദ്ധനായത്. അപ്പോൾ കുമാരൻ എന്ന പേരും യോജിക്കുന്നുണ്ട്. സ്കന്ദൻ ക്രൗഞ്ചദാരണൻ അതായത് ക്രൗഞ്ചപർവതത്തെ പിളർന്നവനാണ്. ഇന്ത്യയെ ആക്രമിച്ചപ്പോൾ അലക്സാണ്ടർ ദുരതിക്രമമായ ഹിന്ദുകുഷ് പർവതം കടന്നിട്ടുണ്ട്. ഈ പർവതംതന്നെയായിരിക്കണം പുരാണത്തിലെ ക്രൗഞ്ചം. പേർഷ്യരാജ്യം ആക്രമിച്ച് അവിടത്തെ രാജാവായ ഡാരിയസിനെ (Darius) കീഴടക്കി സ്വാധികാരം സ്ഥാപിക്കുക എന്നതായിരുന്നു അലക്സാണ്ടർ ചരിത്രത്തിലെ പ്രധാന സംഭവം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിതാവായ ഫിലിപ്പിന്റെ അഭിലാഷവും ഇതുതന്നെയായിരുന്നു. അലക്സാണ്ടരുടെ പ്രധാന ജീവിതോദ്ദേശംതന്നെ ഈ ചരിത്രാഭിലാഷപൂർത്തീകരണമത്രേ. താരകാസുര നിഗ്രഹത്തിനാണല്ലോ സ്കന്ദൻ അവതരിച്ചത്. 'താരക' പദം ഡാരിയസിന്റെ സംസ്കൃതീകരണമാണെന്ന് കാണാൻ പ്രയാസമില്ല. അർത്ഥംകൊണ്ടും ഈ രണ്ട് പദങ്ങൾക്കും തമ്മിൽ സാദൃശ്യം ഉണ്ട്. പേർഷ്യാരാജാവിന്റെ കുടെ ദൈവം 'അഹുരമസദ്' (Ahura Mazda) എന്നൊരു ദേവനുണ്ടായിരുന്നു. അവസ്ത (Avesta) എന്ന മതഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രാചീനഭാഗങ്ങളിൽ ഈ പേര് മറിച്ച് 'മസദ് അഹുര' എന്നും പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഡാരിയസ്സിന്റെ മരണശേഷം ഈ കുലദൈവവും ബഹിഷ്കൃതനായി. തൽസ്ഥാനത്ത് നേതാവായ അലക്സാണ്ടർ പ്രതിഷ്ഠിതനായതിൽ അത്ഭുതപ്പെടാനില്ല. സ്കന്ദപുരാണവും ഈ ചരിത്രം പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. മഹിഷാസുരനെ മർദ്ദിച്ചവനാണ് സ്കന്ദൻ. ഈ മഹിഷാസുരൻ പേർഷ്യയിലെ കുലദൈവമായിരുന്ന മസദ് അഹുരനാണെന്ന് വരാം. അഹുരൻ അസുരനാകാൻ എളുപ്പമുണ്ട്. പല ചരിത്രകാരന്മാരും ഇത് സമ്മതിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. എന്നാൽ, മസദപദത്തെപ്പറ്റി ചില തർക്കങ്ങളില്ലെന്നില്ല.

ഛാഗമുഖത്വം (ആടിന്റെ മുഖമുള്ളത്) ആണ് മറ്റൊരു സാദൃശ്യം. 'സിയസ് അമ്മൺ' (Zeuss Ammon) എന്ന ദേവൻ ഛാഗമുഖനാണ്. ആ ദേവന്റെ പുത്രനായി സങ്കൽപിക്കപ്പെടുന്ന അലക്സാണ്ടർക്കും പിതൃച്ഛായാസാമ്യത്താൽ ഛാഗമുഖത്വം വന്നുചേർന്നു. നമ്മുടെ സ്കന്ദസ്വാമിയും ഛാഗമുഖനാണെന്നുള്ളതിന് രേഖകളുണ്ട്. 'ഷൺമുഖ ഛാഗരൂപേണ പൂജ്യതേ കിം ന സാധുഭിഃ' എന്ന പഞ്ചതന്ത്രവാക്യം നോക്കുക. ഇതുപോലെ മഹാഭാരതത്തിലും ഈ വിശേഷണം കാണുന്നുണ്ട്. ഇക്കാലത്ത് സുബ്രഹ്മണ്യന് ഈ വിശേഷണം കല്പിച്ചുകാണുന്നില്ലെങ്കിലും പഞ്ചതന്ത്രകർത്താവിന്റെ കാലത്ത് പ്രസ്തുത ദേവൻ ഛാഗരൂപനായി ആരാധിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു എന്ന് അനുമാനിക്കാവുന്നതാണ്.

യവനേതിഹാസങ്ങളിൽ കാണുന്ന മറ്റൊരു ദേവനാണ് ഡയോണിസസ് (Dionysus). ഈ ദേവനാണ് ആദ്യമായി ഇന്ത്യയെ ആക്രമിച്ചത് എന്നൊരു വിശ്വാസം അറബികളുടെയിടയിൽ നടപ്പുണ്ടായിരുന്നു. അലക്സാണ്ടറുടെ ആക്രമണത്തിന് ശേഷം ഈ ദേവന്റെ സ്ഥാനവും അദ്ദേഹത്തിന് ലബ്ധമായി. വൃക്ഷലതാദികളുടെ പ്രകൃതിദേവൻ (Nature God) ആയിട്ട് ഡയോണിസസ് ആരാധിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. വൃക്ഷങ്ങളിലും ലതകളിലും മനുഷ്യധർമം ആരോപിച്ച് അവ തമ്മിലുള്ള വിവാഹം ആഘോഷിക്കുകയെന്നത് മതപരമായ ഒരു ചടങ്ങായി പഴയകാലത്ത് പല ദേശങ്ങളിലും നടപ്പുണ്ടായിരുന്നു. സ്കന്ദനും വല്ലിയും തമ്മിലുള്ള വിവാഹം ഇത്തരമൊരു വൃക്ഷലതാവിവാഹത്തിന്റെ പ്രതിബിംബമാണെന്ന് പറയാം. ഡയോണിസസിന്റെ സ്ഥാനമാണ് അതിൽ സ്കന്ദനുള്ളത്. അത് അലക്സാണ്ടരുടെ രൂപപരിണാമംവഴിക്ക് ലഭിച്ചതുമാണ്. വിശാഖൻ എന്ന സ്കന്ദപര്യായവും ഇവിടെ യോജിക്കുന്നു.

മൗര്യവംശസ്ഥാപകനായ ചന്ദ്രഗുപ്തൻ അലക്സാണ്ടരെ വീരനായി ആരാധിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതിന് അനേകം തെളിവുകളുണ്ട്. മയൂരവാഹനനായ സ്കന്ദനായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുലദൈവം. 'മയൂര' ശബ്ദത്തിൽനിന്നാണ് മൗര്യശബ്ദത്തിന്റെ ആഗമനമെന്നും കാണാവുന്നതാണ്. വിസ്തരഭയത്താൽ ഇങ്ങനെ ചില സൂചനകൾകൊണ്ടുമാത്രം തൃപ്തിപ്പെടേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം ചരിത്രപരമായും മറ്റു പ്രകാരത്തിലും ഉള്ള അനേകം തെളിവുകൾകൊണ്ട് സ്കന്ദൻ അലക്സാണ്ടരാണെന്നുള്ള സിദ്ധാന്തം സുരക്ഷിതമാണ്.

(നിരീക്ഷണം 1944)

□

കുറ്റിപ്പുഴ കൃഷ്ണപിള്ള

ജനനം: 1-8-1900
പിതാവ്: ഊരുമനയ്ക്കൽ ശങ്കരൻ നമ്പൂതിരി
മാതാവ്: കുറുങ്ങാട്ട് ദേവകി അമ്മ
വിദ്യാഭ്യാസം: വിദ്വാൻ പരീക്ഷ, എം. എ.

ആലുവാ അദ്വൈതാശ്രമം ഹൈസ്കൂൾ അദ്ധ്യാപകൻ, ആലുവ യൂണിയൻ ക്രിസ്ത്യൻ കോളേജ് അദ്ധ്യാപകൻ, കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി പ്രസിഡന്റ് 1968–71, കേന്ദ്ര സാഹിത്യ അക്കാദമി അംഗം, ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഭരണസമിതിയംഗം, കേരള സർവ്വകലാശാലയുടെ സെനറ്റംഗം, ബോർഡ് ഓഫ് സ്റ്റഡീസ് അംഗം, പാഠ്യ പുസ്തക കമ്മിറ്റി കൺവീനർ (1958), ബാല സാഹിത്യ ശില്പശാല ഡയറക്ടർ (1958), 'ദാസ് ക്യാപിറ്റൽ' മലയാളപരിഭാഷയുടെ ചീഫ് എഡിറ്റർ, കേരള സാഹിത്യ സമിതി പ്രസിഡന്റ്.

കൃതികൾ

സാഹിതീയം, വിചാരവിപ്ലവം, വിമർശ രശ്മി, നിരീക്ഷണം, ഗ്രന്ഥാവലോകനം, ചിന്താതരംഗം, മാനസോല്ലാസം, മനന മണ്ഡലം, സാഹിതീകൗതുകം, നവദർശനം, ദീപാവലി, സ്മരണമഞ്ജരി, കുറ്റിപ്പുഴയുടെ തിരഞ്ഞെടുത്ത ഉപന്യാസങ്ങൾ, വിമർശ ദീപ്തി, യുക്തിവിഹാരം, വിമർശനവും വീക്ഷണവും, കുറ്റിപ്പുഴയുടെ പ്രബന്ധങ്ങൾ—തത്വചിന്ത, കുറ്റിപ്പുഴയുടെ പ്രബന്ധങ്ങൾ—സാഹിത്യവിമർശം, കുറ്റിപ്പുഴയുടെ പ്രബന്ധങ്ങൾ—നിരീക്ഷണം.

ചരമം: 11-2-1971

പിൻകുറിപ്പ്

- മുപ്പതു മുതൽ നാല്പതു മിനിട്ടിനകം വായിച്ചു തീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കമാണു് സായാഹ്ന പുറത്തിറക്കുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകളിൽ ഉള്ളതു്. ഇതു വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക്ടോപ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളോ ആവശ്യമില്ല.
- ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണു ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഫോണിന്റെ വീതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണു് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നതു്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്മാർട്ട്ഫോണുകളിലും ഇന്നു ലഭ്യമാണു്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണു് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയതു്. അതുകൊണ്ടു് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.
- സ്വതന്ത്രപ്രസാധനം ആഗ്രഹിക്കുന്ന/ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന ആർക്കുവേണമെങ്കിലും സായാഹ്നയിലൂടെ സ്വന്തം കൃതികൾ പ്രസാധനം ചെയ്യാവുന്നതാണു്. 30 മുതൽ 60 മിനിട്ടുകൾക്കകം വായിച്ചുതീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കം – കഥകൾ, അനുഭവക്കുറിപ്പുകൾ, ലേഖനങ്ങൾ, അഭിമുഖങ്ങൾ, സിനിമാനിരൂപണങ്ങൾ, കവിതകൾ – എന്നു തുടങ്ങി എന്തുവേണമെങ്കിലും അയയ്ക്കാവുന്നതാണു്. അയയ്ക്കേണ്ട വിലാസം: <editors@sayahna.org>.
- പ്രതികരണങ്ങൾ <editors@sayahna.org> എന്ന ഇമെയിലിലിലേയ്ക്കോ, ഈ വെബ് പേജിൽ കമ്മന്റുകളായോ ചേർക്കുക. നിർദ്ദേശങ്ങളും വിമർശനങ്ങളും എപ്പോഴും സ്വീകാര്യമാണു്. അവ സായാഹ്നപ്രവർത്തകർക്കു് കൂടുതൽ ഉത്തേജനം നൽകുന്നതാണു്.